

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО НА СТОКИТЕ И ПОТРЕБИТЕЛСКА ЗАЩИТА

О Т Ч Е Т

**за дейността на Център за качество на стоките и потребителска защита за
2018 година**

*Разработен от: доц. д-р Теменуга Стойкова
ръководител на „Център за качество на
стоките и потребителска защита”*

Центърът за качество на стоките и потребителска защита е създаден с решение на Научния съвет на НИИ, обсъдено и одобрено от АС на ИУ – Варна в края на месец юни 2016 година. През отчетния период той стана съставна част от новосъздадения Научноизследователски институт към ИУ – Варна. Изготвените Правила за работа на Центъра за качество на стоките и потребителска защита (ЦКСПЗ) бяха съобразени с утвърдените промени от АС от 24.03.2016 г. за функционирането на НИИ и центровете към него. Правилата за работа на ЦКСПЗ бяха приети от АС на ИУ – Варна на 24.11.2016 г.

Предмет на дейност на Центъра е извършването на научни изследвания, изготвянето на обосновки, стандарти, експертизи и пазарни проучвания за потребностите на бизнеса, държавата и местните органи чрез използването на съвременни средства и методи. Той препоръчва и предоставя специалисти и консултантски услуги за оценка, контрол и управление на качеството, разработване и внедряване на Системи за управление и стандарти, сертификация на системи и продукти, изготвяне на експертизи. ЦКСПЗ започна да осъществява някои от предвидени дейности, свързани с целите на функционирането му през академичната 2016/2017 година.

1. Дейности на ЦКСПЗ през 2018 година

Основните цели на дейността на ЦКСПЗ в отчетния период бяха насочени към:

- организиране на международни и национални научни прояви – кръгли маси, дискусии относно качеството на стоките, тяхната стандартизация, оценка, опаковка, съхранение и защитата на потребителите;
- установяване на контакти и съвместни инициативи с държавните и частните структури и бизнеса, ангажирани с въпросите за качеството и безопасността на стоките, техния контрол и потребителската защита;
- засилване на връзката наука-бизнес-обучение на кадри от ИУ – Варна в областта на качеството на потребителските стоки и защита интересите на различните

групи потребители чрез сключване на договори за сътрудничество и съвместни обсъждания на актуални проблеми в посоченото направление ;

- международен обмен на съвременни научни изследвания в областта на качеството и безопасността на стоките и услугите, подобряване информираността на потребителите по тези въпроси, правни аспекти на защитата на потребителите.

1. Проект за частично финансиране на международен научен форум за 2018 г., на тема „Качество на стоките и защита на потребителите” – НПК 232-2018 г.

Подготвен и изпълнен е Проект за научна проява, кандидатстващ за частично финансиране през 2018 г. (заповед №РД 14-994/2018г.). на стойност 2500 лв. Той е посветен на актуални за обществеността и науката въпроси за качеството на стоките и защитата на потребителите. Проектът е продължение на заложените цели и задачи на Центъра за качество на стоките и потребителска защита, свързани със създаване на по-тясна връзка между съвременните международни научни достижения, държавните и частни контролни органи, специалисти от практиката, потребителите и обучаваните студенти, свързани с осигуряване качеството на стоките, защита интересите на потребителите, опазване на общественото здраве и решимостта да се търсят решения за прилагане на академичните постижения в практиката.

Международната кръгла маса се проведе на 15 март 2018 година, по случай Световния ден на потребителите, под егидата на Министерството на икономиката. Нейна основна цел беше дискутирането на проблемите по осигуряване и гарантиране пускането на пазара не само на безопасни, но и на качествени стоки, ролята на надзора на пазара и приетите добри практики, възможността за правна защита интересите на потребителите и установените добри практики, ролята на нотифицираните органи и акредитираните лаборатории, както и възможността за по-добро обвързване на държавните органи, бизнес организациите и образованието за подготовката на специалисти с висше образование в областта на качеството и потребителската защита.

В работата на кръглата маса участваха повече от 50 специалисти, представители на: Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН); Комисията за защита на потребителите (КЗП); Регионалната здравна инспекция – Варна (РЗИ); Митница Варна; икономически оператори на пазара с потребителски стоки; изследователски центрове и лаборатории от страната и чужбина; потребителски организации; потребители; преподаватели и учени от ИУ-Варна, от водещи икономически университети в Русия и Украйна.

Представени и дискутирани бяха общо 23 доклада, включително 11 на учени от чужбина и 12 на учени, специалисти и експерти от страната. Основните теми на научните изследвания бяха по въпросите за: качеството на стоките и опаковките - оценяване, идентифициране, фалшифициране и рециклиране; приложението на съвременни методи за изследване и гарантиране на тяхната безопасност; добри практики по гарантиране правата на потребителите; проблеми и необходими промени в нормативните изисквания; роля на стоковедната наука за подготовката на кадри в областта на качеството и защита на потребителите. Особен интерес предизвикаха темите за: вторичните продукти от рециклирани материали; гарантиране безопасността на електроуреди; ролята на лабораториите за обезпечаване качеството на обувки;

съвременни методи за идентификация на изделия от порцелан; европейски нормативни изисквания към питейната вода; оценка и съхраняемост на шоколад; качество на продукцията от фермерските пазари.

Експертите от ДАМТН, КЗП и РЗИ представиха ролята на надзора на пазара, данни за установени опасни стоки на европейския и българския пазар, прилаганите нелоялни търговски практики и измами на потребителите.

Юристи и научни работници от ИУ-Варна представиха изследвания относно правната защита на потребителите. Те предложиха промени в нормативната уредба, които да защитят потребителите при нарушени права относно покупка на некачествена стока, предявяване на рекламации и обезщетения за вреди. От ръководителя на центъра - Доц. д-р Теменуга Стойкова бяха представени възможностите на ИУ-Варна за подготовката на висшисти с квалификация да работят на всички етапи от жизнения цикъл на стоките, при гарантиране, удостоверяване, надзор на качеството и защита интересите на потребителите.

Представителите на икономическите оператори, държавните структури и контролните организации, митницата, изследователските центрове, лаборатории, потребителите и студентите участваха в предизвиканите дискусии по направленията на кръглата маса и изложиха своите становища и предложения.

Бяха подготвени и раздадени на всички участници и гости отпечатани учебни материали относно нелоялни практики на търговци при предлагане на стоки на пазара, права на потребителите при получаване на некачествена стока, начини за предявяване на рекламации, правила за проверка безопасността на различни нехранителни стоки, правила за продуктова сертификация и контрол. Кръглата маса с международно участие и резултатите от нея получиха широка медийна гласност и бяха отразени от радио Варна, БНТ 2, информационни агенции, facebook, You Tube, сайтове на съорганизаторите, икономическите оператори: Радио Варна – You Tube <https://www.youtube.com/watch?v=ZaivOLYxcU0>; БНТ 2 – видеоклип – разговор с доц. д-р Теменуга Стойкова за Кръглата маса <https://www.youtube.com/watch?v=PtucfsOdjfQ>; Информационна агенция „Фокус” Нелоялните търговски практики са свързани с недостатъчно добро обявяване на информация за стоките <http://www.focus-news.net/news/2018/03/15/2499731/dots-d-r-temenuga-stoykova-ikonomicheski-universitet-varna-neloyalnite-targovski-praktiki-sa-svarzani-s-nedostatachno-dobro-obyavyavane-na-informatsiya-za-stokite.html>; Varna24.bg <https://www.varna24.bg/novini/varna/Kachestvoto-na-stokite-i-zashtitata-na-potrebitelite-obsuzhdaha-ucheni-i-specialisti-vuv-Varna-799072>; Фейсбук – Икономически университет - Варна / University of Economics - Varna <https://www.facebook.com/ue.varna/photos/a.314640735410117.1073741829.312960305578160/838228959>

Връзка Бизнес – образование (КМ 15.03.2018) Публикация на сайта на ЕЛДОМ <http://eldominvest.com/bg/news/view/93.html>).

Проведеният международен научно-практичен форум укрепи сътрудничеството между заинтересованите страни за системен надзор на пазара, гласност на нелоялните търговски практики, анализ на движението на цените и съответствието им с обявеното качество, предпазване от фалшифицирани и опасни стоки, подобряване на информираността и правната осигуреност на потребителите.

Докладите от форума бяха систематизирани, технически редактирани и отпечатани в издателство «Наука и икономика», ИУ-Варна в сборник със заглавие

«Качество на стоките и защита на потребителите». Сборникът беше подготвен в електронен вариант, *поставен на сайта на университета в рубриката «Сборници от научни конференции»*: (<https://www.ue-varna.bg/bg/article.aspx?catid=2529>), и *индексиран в системата RePec*: <https://econpapers.repec.org/bookchap/vrngoodsq/2.htm>).

Проведената кръгла маса повиши изследователския интерес и даде насока за бъдещи научни изследвания по разискваните проблеми относно качеството и защитата на потребителите. Тя оказа положително въздействие върху обществените нагласи и своевременна реакция от страна на държавните институции за засилване връзката на икономическата наука с бизнеса, за включване на научните резултати в образователния процес, за качеството на подготвяните кадри от ИУ-Варна за целите на гарантиране, контрол на стоките и защита интересите на потребителите.

Реализираха се научни и социални идеи, които дадоха възможност за утвърждаване имиджа на ИУ – Варна, НИИ и потвърдиха актуалността на приоритетите, заложили в целите на ЦКСПЗ.

2. Подготовка и провеждане на XVIII научна конференция с международно участие, посветена на 70-години от създаването на катедра и специалност „Стокознание” на тема: „Стокосведната наука – традиции и актуалност”.

Конференцията се проведе на 18-19 октомври 2018 г. Представен беше пленарен доклад от доц. д-р Теменуга Стойкова за традициите, развитието и постиженията на стокосведната наука, катедрата и специалността „Стокосзнание” в ИУ-Варна. Очертани бяха перспективите за развитие на специалността, научните изследвания и реализирането на кадрите. В работата на конференцията взеха участие видни учени и специалисти в областта на стокосведната наука от Италия, Братислава, Полша и Украйна, от университети в България, специалисти от практиката, докторанти към катедрата. Представена бе изложба на лични вещи на Проф. Цани Калянджиев – първи ректор и професор по Стокосзнание в ИУ-Варна, научна продукция и учебници на преподавателите от катедра „Стокосзнание”. Издаден беше сборник с доклади от международната научна проява, индексиран в бази данни. Написана и издадена беше във връзка с юбилейната годишна книга за историята на специалността и катедрата.

Проведеният форум утвърди националния и международен авторитет на уникалната за страната специалност и катедра „Стокосзнание” и на ИУ – Варна, създаващ условия и възможност за подготовката на висококвалифицирани кадри за националната и международната икономика.

3. Консултантска и експертна дейност.

Системно беше упражнявана консултантска и експертна дейност към Българския институт за стандартизация (БИС) в два Технически комитети относно международната, европейската и националната стандартизация в следните направления: осигуряване и управление на качеството; сертификация на системи и продукти; стандартизация на качеството на материали и продукти от стъкло и керамика; оценка на съответствието със съществените изисквания.

28.01.2019 г.

Ръководител ЦКСПЗ:

/ Доц. д-р Теменуга Стойкова /